

Bernal, 29 de juliol de 1990

Estimat Joaquim,

no per esperada la mort de l'amic Pedrolo deixa de ser dolorosa. Si bé s'una banda sento recança de no haver-me'n pogut acomiadar, en aquest seu darrer viatge, de l'altra, penso que més val que fos així: ell volia restar no visible i, pel que veig com va anar l'enterrament, segurament hauria volgut carregar-se el taüt al coll i anar-se'n tot sol, xano-xano, cap al cementiri. Si aquesta era la seva voluntat, celebren-la respectada. He fet quatre ratlles a la muller i la filla, expressant-los el meu sentiment i el de la meua família tota.

T'agraeixo d'allò més l'atenció que has tingut d'enviar-me tot aquest paperam periddístic. A part de veure la mala baba que gasten alguns dels nostres lletraferits, he pogut constatar que el meu llibre, Pedrolo contra els límits, no l'ha llegit ningú, car tothom es dol que no hi hagi estudis sobre l'obra pedroliana i, com a màxim, citen el d'en Coca. Suposo que en Cendrós el va distribuir molt malament i, després, quan va plegar, el devia vendre com a paper per picar. Això ha fet que hagi suggerit a en Vallverdú de fer-ne una reedició, si bé no em gaig gaires il·lusions. Així mateix, ho vaig proposar a en Xavier Garcia, el noi de Tàrraga que fa l'URC i que em va parlar de les jornades sobre l'obra d'en Pedrolo que se celebraran —pel que he vist a la premsa, la cosa sembla que encara està en peu— al desembre, si bé, fins a la data, encara és l'hora que me n'hagi de dir res més, tot i que jo li vaig enviar un exemplar del meu llibre, ja que havia estat llegint el d'en Pedrolo i l'hi havia de tornar, car l'hi reclamava... No sé si hi va arribar a temps.

En Xavier Borràs em va trucar per telèfon per tal que li fes un comentari sobre el traspàs d'en Pedrolo, per al diari La Marxa de Catalunya de Vic. T'adjunto el retall perquè vegis com ho ha cuinat, car si bé em va dir que ho enregistrava, no ha reproduït les meves paraules literalment, si bé el sentit hi és.

Tinc al davant la teua del 25 de març, que va quedar sense ser contestada abans de la meua vinguda. En rellegir-la, m'he adonat que, curiosament,

durant les estones que vam compartir no vam tocar els temes que hi eren plantejats. Semblaria com si la presència física ens dugués cap a d'altres camins, distints dels que recorrem quan ens comuniquem epistolament, no trobes? Tanmateix, penso que, ara, després de les xerrades que vam fer, cal girar full, i ja anirem tocant d'altres temes... O sigui que no paga la pena que et contesti, fil per randa, aquesta teva carta del passat...

Tampoc no seré gaire extens en aquesta primera lletra, després de la represa i del retorn. No hi ha dubte que el temps que vaig perdre —o guanyar— a Barcelona i d'altres indrets de la nostra terra, ara el trobo a faltar: tinc la traducció endarrerida —per sort, aquests dies l'estic enllestint— i encara he d'acabar, també, el treball sobre els editors catalans de l'exili, per a la Generalitat. En canvi, he enviat el primer article a Xarxa de la sèrie que em van encarregar. Espero que els agradi. Tracta sobre el Casal de Catalunya, i va acompanyat d'unes fotografies molt bones, que ha fet una amiga. Suposo que al número de juny, per cert, devia sortir l'entrevista que em va fer en Quirze Grifell, però jo encara no l'he rebut. Ara he de passar en net el segon article, sobre el fenomen de la piscoanàlisi a l'Argentina, que ha conjuminat la meva filla. El següent parlarà del fenomen del peronisme. Després, n'havia de fer un sobre el nazisme a l'Argentina, però jo he proposat de canviar-lo per un sobre les Madres de Plaza de Mayo. Finalment, n'anirà un sobre la ciutat de Buenos Aires. Així mateix, en Solé i Sabater em va demanar un article sobre la cultura catalana a l'Argentina, per a la Revista de Catalunya, però encara no sé ben bé com enfocar-lo...

Tot això ha fet que trigués una mica a escriure't, però aquí em tens. En Clapés em diu que, després de l'estiu —vostre—, organitzarà una nova actuació de Cafè Central, amb els teus textos. Visca!

En Carlos Lasarte, del Teatreneu, em diu que va endavant el projecte de muntar Qui té por de la V.W?, que ja tenen la maqueta de l'escenografia i els mancava la confirmació del partener de la Silvia Tortosa, que podria ser en Mario Gas, i així mateix estan preparant la promoció... A veure què passarà!

Ha estat per aquí en Xavier Ribalta, que es va presentar com a cantant

invitat d'en Paco Ibáñez, en un parell de recitals que va fer aquest minyó, que ja no té veu, però que encara conserva un atractiu molt especial per a un cert públic. En Ribalta hi va cantar el Caixnt espiritual d'en Joan Maragall, amb la música que ell hi va posar, que a mi no acaba de fer-me el pes, sobretot per l'arranjament que ~~em~~ va fer un tal Mike Ribas, que és català, resident a l'Argentina de fa molts anys, i que es dedica a fer música per a programes televisius i alguna revista musical...

I ara hi tenim en Ricard Salvat, que ha vingut a donar un curs sobre teatre, d'una setmana. Per cert que demà hem d'anar amb la Isabel a dinar amb ell, car quan vaig ser a Barcelona no el vaig poder veure perquè estava viatjant d'una banda a l'altra, i tot just vam poder parlar per telèfon un dia abans de tornar jo cap aquí, i marxar ell cap a qui-sap-on...

Aquí, com ja deus anar llegint a la premsa, continua la farsa, amb números de vodevil, protagonitzats pel mateix president i la primera dama, juntament amb d'altres funcionaris i funcionàries governamentals, mentre ~~em~~ prossegueix la subhasta del país, als compradors estrangers, i una política econòmica que va sumint cada vegada més la classe obrera i la mitjana en la pàbresa més desesperant, cosa que comporta l'augment de la delinqüència, i aleshores el senyor president clama per la pena de mort, sobretot després d'an fer de segrestament extorsiu del fill d'un sindicalista molt amic seu, ell, el president, que pretén absoldre els militars condemnats precisament per haver creat un món de terror, amb segrestament, tortura i mort de persones innocents, entre les quals hi figuraren criatures i dones prenyades... I és així com la farsa es converteix en tragèdia, i els numerets que es mantenen en comptes de fer riure, fan plorar...

Joaquim, no sé si et vaig manifestar com calia el meu agraïment per totes les atencions que vas tenir envers mi durant els dies inoblidables que vaig passar entre vosaltres. Demés, m'ha quedat la intriga del per/què la Rosa no va voler veure'm en cap moment... Això, no ho acabo de veure clar. Escriu-me. Escriu "largo i tendido", que a mi i a tots els de casa ens encanten les teves cartes. Rep una forta abraçada del teu